

VÄLKOMMEN TILL
Algutsrums kyrka

KYRKORNA PÅ ÖLAND

Bor man på en ö måste man kunna segla. Läget i södra Östersjön har medfört omfattande kontakter med länderna i söder.

Redan under vikingatiden blev bytet av religion tydligt på Öland, bland annat då kristna gravar började dyka upp på bygravfälten. Under 1000-talet uppfördes de första kyrkorna, de byggdes i trä och stavteknik. Några enstaka stavkyrkokopplankor finns kvar. Runristade gravmonument i sten har trotsat tidens tand och finns bevarade i sex kyrkor.

Under 1100-talet uppfördes det 34 stenkyrkor på Öland. Straxt efter tillkommer det sju kapell till fiske- och handelsplatser. De tidigaste kyrkorna hade fönster och portar mot både norr och söder. I några fall var de försedda med torn i väster och hade då även port i väster. Kring samtliga kyrkor gjordes plats för de döda och bogårdsdmurar av sten skiljde den heliga platsen. Dessa kyrkogårdar är fortfarande i bruk.

Under 1200-talet och medeltiden försågs många kyrkor med profana övervåningar och nästan hälften fick torn även i öster. Kyrkorna tjänade som gudstjänstlokaler såväl som magasin och lokaler för övernattnig. Kyrkans roll i samhället under medeltiden visar hur kristendomen och det världsliga gick hand i hand.

Kommande århundraden förändrades de flesta kyrkorna endast invändigt. De försågs med valv och ibland nya kor eller portaler. Efter reformationen kom nya krav på kyrkorummet. Helst skulle församlingen kunna sitta och detta medförde platsbrist i de små medeltida kyrkorna. Tillbyggnader genom breddning gjordes i flera kyrkor men mot slutet av 1700-talet fick många tanken att bygga nytt.

Ölands kyrkor är fattiga på medeltida föremål. Många krig och framför allt danskarnas härjningar 1677 lämnade lite kvar efter brandskattningarna. Idag är endast en av södra Ölands medeltida kyrkor helt bevarad medan ytterligare tre har bevarade medeltida rum. Medeltida torn finns kvar i sju kyrkor.

Kyrkorna idag bevarar stilideal och funktion från 1700- och 1800-talens salskyrkor. Den sittande församlingen lyssnar till gudstjänsten och sjunger tillsammans. Stora fönster gör läsningen i psalmboken enklare och predikstolen sprider ordet i hela rummet.

Dagens kyrkobyggnader håller sakt på att anpassas till moderna former. Flexibilitet, deltagande och även modern teknik ställer krav. På södra Öland finns en kyrka som anpassats till moderniteten och samtidigt bevarat sin medeltida struktur – Ventlinge kyrka.

LITE OM ALGUTSRUMS KYRKA

Kyrkan i Algutsrum ligger högt med utblick över Kalmarsund. Till församlingen hör också ruinen efter S:t Knuts kapell vid Gråborg.

Ett runstensfynd kan tillhöra en vikingatida träkyrka på platsen.

En absidkyrka i sten av öländsk typ uppfördes mot slutet av 1100 talet. Det tillhörande västtornet kan ha byggts samtidigt. Långhuset byggdes om under 1300-talet och försågs med en ståtlig sydportal och större fönster. Rester av portalen är bevarad i klivstättan mot marknadsplatsen. Kyrkan vidgades genom att långhuset tillbyggdes mot norr men detta räckte inte och på 1800-talet revs tillbyggnaden och byggdes om. Den nuvarande kyrkan uppfördes i etapper från 1822 till 1865 då långhuset förlängdes mot väster och tornet tillkom.

Ett ståtligt altarskåp är bevarat från sen medeltid. Traditionen säger att det kommer från S:t Knuts kapell. Kyrkan äger också andra medeltida föremål, bland annat dopfunt, primklocka, nattvardskalk och triumfkrucifix.

På läns museet bevaras en stor madonnaskulptur.

VÄLKOMMEN TILL ALGUTSRUM KYRKA

Från Ölandsbron ser du Algutsrums kyrka. Kyrkan är högt belägen med omgivande byar i alla väderstreck.

Församlinglivet

Algutsrums kyrka är en av två kyrkor i Glömminge-Algutsrum församling. I kyrkan firas gudstjänst de flesta sön-och helgdagar, ofta med mingelfika efteråt. Körer berikar gudstjänsterna med sång och musik. På grund av kyrkans storlek och goda akustik är den omtyckt som konsertkyrka. Församlingshemmet Rydberggården ligger strax öster om kyrkan firas veckomässa och där pågår olika församlingsaktiviteter under veckan.

Marknadsbodarna

Kyrkomiljö - marknadsmiljö

Granne med kyrkan finns de gamla marknadsbodarna som tillsammans med sockenstugan bildar en vacker miljö kring kyrkan. I Algutsrum har det hållits marknad sedan mitten av 1700-talet och än i dag används de gamla marknadsbodarna. 1960 återupptogs en gammal tradition, att fira gudstjänst i samband med sommar och höstmarknaderna.

Sockenstugan t.h i bild

Egendesignad minneslund

Norr om kyrkan ligger minneslund, som designats av en församlingsbo och invigdes 2006. En lugn och vacker plats med den porlande bäcken och ett äldre valnötsträd.

Välkommen in genom kyrkporten

Genom kyrkporten kommer du först till kyrkans förrum, vapenhuset. Här finns på södra väggen en medeltida gravhäll med bilden i relief av en knäböjande munk.

Från vapenhuset kommer du in i kyrkorummet som är stort och ljust. I koret ser du det vackra, snidade altarskåpet från slutet av 1400-talet. Skåpet kan tidigare ha hängt i St: Knuts kapell i Borgs by cirka 7 km öster om Algutsrum. Kapellet är sedan århundraden en ruin. Ibland firar församlingen gudstjänst där på sommaren.

Minneslund

Altarskåpet

I altarskåpets mitt syns en lidande Kristus med de fem såren, jungfru Maria och nordens helgonkungar: Knut, Olav, Erik samt Finlands apostel Henrik. Efter skärtorsdagens mässa dukas altaret av och luckorna till skåpet stängs för att åter öppnas på Påskdagen, Kristi uppståndelses dag. Altartavlan ovanför skåpet är målad av en lokal konstnär.

Altarskåpet

Frälsarkransen

Innanför altarringen ser du den gyllene GudspärLAN, den centrala pärlan i Frälsarkransen. Övriga pärlor med förklarande texter är placerade i kyrkans fönster. Pärlorna skänktes 2015 av Algutsrums missionssyfoering. Frälsarkransen är ett modernt radband, skapat av biskop emeritus Martin Lönnebo.

GudspärLAN

Dopfunten

På väggen ovanför dopfunten hänger ett krucifix där Kristusbilden är från 1500-talet.

I dopfunten från 1100-talet har barn döpts under århundraden och så även idag. Dopfunten är inte bara ett vackert medeltida inventarium utan har fyllt och fyller en central funktion i vår kyrka. I samband med dopet får barnet en dopängel. Dopänglarna är tillverkade vid Bergdala glasbruk i Småland.

Inredning

Bonaden på väggen, som är skänkt av Algutsrums missionssyfoering, har temat "Vägvisaren" och visar Kristus mitt i det vackra öländska landskapet. Bonaden är tillverkad av textilkonstnärinnan Sara Olaisson från Öland.

Dopfont

Dopängel

Vid ljusbäraren står en äldre kyrkkista, troligen 1700-tal. Kyrkkistor har funnits i alla kyrkor och i kistorna förvarades kyrkans kassa och andra dyrbarheter, t.ex kyrksilvret. Till kistan finns tre olika lås. Kyrkoherden och två kyrkvårdar hade hand om varsin nyckel. I kistan förvarades också socknens fattigmedel som förvaltades av kyrkan.

Votivskeppet

Skeppet är en tackgåva från sjömannen Anders Fredric Engström som överlevt ett skeppsbrott. Det var förr vanligt att sjömän skänkte sådana skepp till kyrkan för att visa sin tacksamhet till Gud för beskydd på haven. Skeppet har namnet "Walkyrien" och är från 1860.

I kyrkan finns även en nattvardskalk från sen medeltid.

Glömminge-Algutsrum församling hoppas att denna information har varit värdefull för dig. Innan du lämnar kyrkan, sitt gärna ned en stund för vila och eftertanke.

Välkommen tillbaka!

Denna kyrka är en av 19 kyrkor i Södra Ölands pastorat och ligger i Glömminge-Algutsrum församling.

Södra Ölands pastorat
Kyrkgatan 3
386 92 FÄRJESTADEN

Kansli Tfn: 0485-380 12

sodraolands.pastorat@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/sodraoland

Följ oss gärna på
Facebook

facebook.com/SvenskakyrkanSODRAOLAND

